

OPĆI PODACI			
IME I PREZIME	Dubravka Kuna		
Naziv studija	Poslijediplomski sveučilišni studij Jezikoslovlje		
Matični broj	129		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (staviti križić u polje)	☒ X u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ po osnovi znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca	Rade Dragičević		
Datum i mjesto rođenja	8. 6. 1966. Zemun		
Adresa	Pleternička 22, Osijek		
Telefon/mobitel	031/573-163		
e-pošta	<u>dkuna@ffos.hr</u>		
ŽIVOTOPIS			
Obrazovanje (od novijega k starijem datumu)	2008. - PSS Jezikoslovlje, Filozofski fakultet u Osijeku 1985. -1991. Studij engleskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti, Pedagoški fakultet u Osijeku 1981. – 1985. CUO „Braća Ribar“ u Osijeku, smjer inokorespondent 1973. – 1981. OŠ „Sara Bertić“ u Osijeku		
Radno iskustvo (od novijega k starijem datumu)	2010.- viša predavačica na Katedri za zajedničke sadržaje, Filozofski fakultet u Osijeku 2005.-2010. predavačica na Katedri za zajedničke sadržaje, Filozofski fakultet u Osijeku 2004.-2005. nastavnica engleskog jezika, OŠ „Darda“ 1993.-2004. profesorica engleskog i njemačkog jezika, Pučko otvoreno učilište Osijek 1991.-1993. honorarna suradnica na Pučkom otvorenom učilištu Osijek, kraće zamjene u nekoliko škola		
Popis radova	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kuna, D. 2006. <i>Prikaz rječnika Oxford Business English Dictionary for Learners of English</i>. Strani jezici 35/4. str. 487-490. 2. Kuna, D. 2007. <i>Gledišta studenata Filozofskog fakulteta u Osijeku o nastavi engleskoga kao stranoga jezika</i>. Život i škola 17/1. str. 28-35. 3. Kuna, D. 2007. <i>Načini leksikografske obrade eufemizama u engleskom jeziku</i>. Strani jezici 36/4. str. 317-325. 4. Kuna, D. 2008. <i>O ustroju dvojezičnih stručnih ječnika</i>. U Karabalić, V. i Omazić, M. (ur.) <i>Istraživanja, izazovi i promjene u praksi prevođenja</i>. Osijek: Filozofski fakultet. str. 155-165. 5. Kuna, D. 2009. <i>Pragmatika etnonima u engleskom jeziku</i>. U J. Granić (ur.) <i>Jezična politika i jezična stvarnost</i>. Zagreb: HDPL. str. 578-586. 6. Varga, M., Kuna, D. 2009. <i>Novotvorenice u psihologijskom nazivlju</i>. U Omazić, M., Karabalić, V. i Brdar, M. (ur.) <i>Lingvistika javne komunikacije: Translatološki, terminološki, međukulturni i problemi jezika struke</i>. Zagreb–Osijek: HDPL, Filozofski fakultet Sveučilišta J.J.Strossmayera. str. 49-60. 7. Kuna, D. i Varga, M. 2009. <i>Rodna osjetljivost u hrvatskom i engleskom jeziku</i>. Strani jezici 38/2. str. 179-188. 8. Kuna, D. i Kuna, B. 2010. <i>Naming Strategies and Neighboring Nations in the Croatian Media</i>. U Šarić, Lj., Musolf, A., Manz, S., Hudabiunigg, I. (ur.) <i>Contesting Europe's Eastern Rim</i>. Bristol: Multilingual Matters. str. 73-89. 		

Popis aktivnih sudjelovanja na kongresima	<ol style="list-style-type: none"> 1. XXI međunarodni godišnji skup HDPL-a <i>Jezična politika i jezična stvarnost</i>, Split, 24-26. svibnja 2007. 2. XXII međunarodni godišnji skup HDPL-a <i>Lingvistika javne komunikacije</i>, Osijek, 22-24. svibnja 2008.
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski	Diskursna analiza imenovanja i opisa naroda i država u hrvatskom dnevnom tisku
Engleski/njemački (za one koji žele da im se odobri pisanje rada na stranom jeziku)	
Jezik na kojem će se pisati rad	hrvatski
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Predloženi rad ima za cilj analizirati i opisati jezična sredstava pomoću kojih se imenuju i kvalificiraju narodi i države u hrvatskom dnevnom tisku. Također, jedna je od zadaća u radu uočiti na koji način su stereotipi i predrasude, kao elementi općeg znanja, ugrađeni u namjerne i svjesne postupke preimenovanja i opisa Drugih (engl. <i>Others</i>). Istraživat će se korpus prikupljen u razdoblju od početka 2008. do kraja 2010. godine u petorim hrvatskim dnevnim novinama: Jutarnji list, Večernji list, Slobodna Dalmacija, Novi list i Glas Slavonije. Zbog velikog raspona tema, novinarskih vrsta i oblika pretpostavka je da će prikupljena građa osigurati širok raspon diskursnih strategija i jezičnih sredstava relevantnih za teme koje se istražuju.</p>
Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (za one koji žele da im se odobri pisanje rada na stranom jeziku - maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	
Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Svakodnevna izloženost velikom broju raznovrsnih impulsa i podataka utječe na kognitivnu ekonomiju, odnosno na izbor i procesuiranje podataka. Kategorizacija je jedno od temeljnih obilježja ljudskog kognitivnog funkcioniranja, a riječ je o percepciji kako su dvije ili više stvari u određenom pogledu iste i kako se razlikuju od drugih stvari (McGarty 2004). Socijalna kategorizacija utemeljena je na više odrednica: spol, rasa, religija, zanimanje, političko stajalište, etnička pripadnost i sl. Takva je kategorizacija odraz stvarnosti i društvenih odnosa svijeta u kojem živimo. Međutim, upravo kategorizacija ima važnu ulogu pri stvaranju stereotipa o različitim socijalnim skupinama. Stereotipi su generalizacije koje nastaju povezivanjem nekih osobina s određenom skupinom ljudi.</p> <p>Stereotipi o pojedinim narodima nisu univerzalni niti su u jednakoj mjeri zastupljeni u različitim društvenim zajednicama. Oni su rezultat objektivnih odnosa među skupinama kao što su političko suparništvo, savez ili ekonomska međuzavisnost tijekom povijesti (Brown, 2001) tako da stereotipi o određenom narodu u jednom jeziku ne postoje nužno i u drugom jeziku. Na taj način jezik nije samo sredstvo komunikacije nego se u njemu zrcali i socijalna podjela svijeta, odnosno jezik postaje mehanizam socijalne moći (Bourdieu, 1991). Različite sociopolitičke okolnosti i povijesna zbivanja zabilježeni su tako ne samo kao historiografski zapisi nego se ostvaruju i prepoznaju u svakodnevnim jezičnim izrazima.</p>	
Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Kritički pristup tekstu i govoru u posljednjih dvadesetak godina u europskoj znanosti ima različite izvore i orijentacije. Objašnjavajući pozadinu nastanka „kritičke teorije“ uopće, Chilton (2005) navodi dva temeljna izvora: jedan se povezuje s Frankfurskom školom i radom Jürgena Habermasa te je značajno utjecao na socijalnu teoriju. Brojne sociološke teme koje su proučavane nisu uglavnom imale poveznice s jezičnim istraživanjima. Drugi je izvor rad Michela Foucaulta koji je utjecao na istraživanja u sociologiji, političkim znanostima te u jezikoslovlju, osobito u</p>	

kritičkoj lingvistici i kritičkoj diskursnoj analizi.

Interdisciplinarnost i oslanjanje na metodologiju različitih disciplina kao što su etnografija, socijalna psihologija ili pragmatika predstavljaju doprinos (kritičke) diskursne analize jer se određeno pitanje razmatra i tumači s više stajališta. Van Leeuwen (2005) zagovara integracijski model interdisciplinarnosti, odnosno integriranje diskursne analize sa socijalnom teorijom (teorijsko određivanje problema), poviješću (motiviranost uporabe određenih jezičnih izraza) i etnografijom (određivanje društvenih sudionika, vremena i mjesta nekog događaja). Stoga, kada se u sklopu diskursne analize raspravlja o pitanju nacionalnog identiteta i međunacionalnih odnosa, nužno se uzimaju u obzir spoznaje iz drugih znanstvenih disciplina: teorija socijalnog identiteta (Hogg i Abrams, 1998), teorija predrasuda (Allport, 1954), pitanje nacionalnog identiteta (Smith, 1991) i druge. Ističući važnost prepoznavanja etničkih razlika u reprezentaciji, teoretičar kulture Hall (1997) tako navodi nekoliko objašnjenja. Prvo se može povezati s de Saussureovim pojmom binarnih opreka i tezom da je različitost važna zbog značenja, odnosno da bez različitosti nema značenja. Sljedeća se perspektiva veže uz ruskog lingvistu i kritičara Bahtina koji tvrdi da se značenje ostvaruju samo u dijalogu s Drugim. Treće je objašnjenje antropološko i ističe kako je nacionalno razlikovanje osnova za uspostavu simboličkog poretka, odnosno kulture. Konačno, iz psihoanalitičke perspektive, konstruiranje vlastitoga „ja“ može se odvijati samo putem simboličke i podsvjesne veze s Drugim.

Od lingvističkih disciplina u opisivanju i tumačenju odnosa između društvenih skupina u širem smislu ističe se kritička diskursna analiza. To je disciplina koja proučava načine na koje se odnosi neravnoteže moći uspostavljaju, reproduciraju i održavaju u tekstu i govoru (van Dijk, 2008). Znanstvenici koji se bave kritičkom diskursnom analizom istražuju pitanja jezika i rodne (ne)ravnopravnosti, odnose jezika i moći u medijskom i političkom diskursu i dr. Također, predmet su proučavanja i diskursna obilježja tekstova o imigrantima, nacionalnim manjinama i Drugim uopće u sredstvima javne poruke. Pri tome se posredno utvrđuje i vlastiti nacionalni identitet jer svako stvaranje identiteta nužno uključuje razlike u odnosu na Druge. Početna su se istraživanja uglavnom bavila tradicionalnom analizom sadržaja o predstavljanju Drugih, novija se usmjeravaju na jezična, semiotička i druga diskursna svojstva teksta i govora.

Ponekad se gledišta prema drugim narodima svode na opreku „mi/oni“ i „naše/njihovo“, što je rezultat stajališta da su „naše“ vrijednosti, kultura i norme ponašanja standard prema kojem bi i druge narode trebalo procjenjivati. Takvo konstruiranje razlika može stvoriti društvenu praksu isključivanja i predrasuda te Wodak i Reisigl (2003) navode nekoliko diskursno-analitičkih pristupa toj temi. Jedan od pristupa jest proučavanje diskriminirajućeg diskursa u okviru proučavanja stereotipa i predrasuda (Quasthoff i dr.). Predrasude se određuju kao negativno mišljenje o određenoj socijalnoj skupini, a prate ih odgovarajuća stereotipna uvjerenja. Istraživanja se provode uglavnom na razini rečenice. Za sociokognitivni pristup (van Dijk i dr.) svojstveno je da se pozornost posvećuju ne samo proučavanju društva nego i proučavanju spoznaje i kolektivnoga pamćenja te se stavlja naglasak na trokut: diskurs-društvo-kognitivni procesi. Predrasude se povezuju s diskursnim jedinicama većim od rečenice. Nadalje, njemački analitičari okupljeni oko Siegfrieda Jägera i Duisburške skupine javljaju se kao reakcija na snažne nacionalističke istupe u Njemačkoj nakon 1992. Istraživači proučavaju diskursnu semantiku poklanjajući osobitu pozornost tumačenju i raslojavanju kolektivnih simbola. Loughboroughska skupina okupljena oko Margaret Wetherell i Jonathana Pottera tvrdi da se gledišta i stereotipi ne prenose samo kognitivnim procesima, nego da je diskurs aktivna sastavnica društvenih i psiholoških procesa. Konačno, diskursno-povijesni pristup Reisigl i Wodak jest trodimenzionalan: prvo se utvrđuju specifični sadržaji ili teme; zatim se istražuju diskursne strategije za postizanje određenih ciljeva; konačno, proučavaju se jezična sredstva pomoću kojih se ostvaruju predodžbe o Drugima.

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima)

U radu se polazi od hipoteze da se u medijskom diskursu (pre)imenovanjem i opisivanjem naroda i država izražavaju vrijednosne ocjene te se na posredan način pridonosi isticanju i izgradnji hrvatskoga identiteta.

Cilj je ovog rada utvrditi:

1. Koji se narodi i države učestalo spominju u hrvatskom dnevnom tisku?
2. Koja se gledišta/stereotipi/predrasude dovode u vezu s narodima i državama u hrvatskom dnevnom tisku i čime su uvjetovani?
3. Koje se diskursne strategije i jezična sredstva primjenjuju za (pre)imenovanje naroda i država i njihov opis?

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima)

Korpus za analizu odnosi se na razdoblje od siječnja 2008. do prosinca 2010. i bit će prikupljen u petorim dnevnim novinama: Jutarnji list, Večernji list, Slobodna Dalmacija, Novi list i Glas Slavonije. Pokrivenost hrvatskoga novinskog prostora postiže se izborom najprodavanijih novina na nacionalnoj razini te regionalnog tiska koji također ima zamjetan utjecaj. Također, dnevni tisak zbog dostupnosti i čuvanja sadržaja u odnosu na ostala javna glasila osigurava velik raspon tema, žanrova i različitih svjetonazora čime se postiže reprezentativnost korpusa i širok raspon diskursnih strategija. Tomu u prilog ide i tvrdnja R. Fowlera (1991) da su vijesti u tiskanim medijima uvijek društveno, ekonomski i politički određene te su sve vijesti artikulirane s određenog ideološkog položaja. Vijesti same nisu događaj, nego tek

djelomičan i selekcioniran, ideološki uokviren izvještaj o nekom događaju koje otkriva stajalište autora prema onome o čemu se piše. Jezik je pri tome medij koji izgrađuje i zrcali mišljenje. U korpus nisu uključene novine tabloidnog tipa (24-sata) jer se zbog uređivačke politike (velik broj slika, mali udio teksta, sužen izbor tema, senzacionalistički pristup) ne očekuje veći broj traženih pojava. U prikupljanju građe polazi se od činjenice da 12 brojeva jednih novina u godini dana jamči reprezentativnost te da veći broj primjeraka ne osigurava značajne promjene u kvalitativnoj interpretaciji podataka (Bell, 1991). Za svaku će godinu biti pregledano 60 brojeva, ukupno 180 brojeva za razdoblje od siječnja 2008. do prosinca 2010. godine.

Preliminarno istraživanje provedeno na dijelu prikupljenog korpusa naznačuje dvije temeljne kategorizacije koje će se u radu obaviti: kategorizacija prema narodima i državama koje se spominju u odabranim novinama te kategorizacija prema diskursnim strategijama i jezičnim sredstvima za imenovanje i opis različitih naroda i država.

Pri kategoriziranju naroda i država, koji se pojavljuju u odabranom dnevnom tisku, uočavaju se sljedeće skupine:

1. narodi i države bivše SFRJ (pojedinačno: *Mnogi dolaze iz Bosne i Hercegovine, no njih svrstavamo u domaće pacijente, Slovenija... na sebe preuzima stigmatu troublemakera u odnosima s Hrvatskom*; skupno: *regija, zapadni Balkan*)
2. europski narodi i države (... *naši parlamentarci premašit će Talijane po lijenosti, Otkud Britancima smisao za humor?*)
3. države i narodi s drugih kontinenata (*Tipičan Argentinac, pun dinamike, krvi, nimalo se ne štedi., Kako je komunistička Kina postala izazivač na svjetskoj sceni...*)

Spomenuta kategorizacija polazna je točka za analizu diskursnih strategija i jezičnih sredstava. U analizi se polazi od diskursno-povijesnog pristupa (Reisigl, Wodak, 2009) te se ponajprije opisuju strategije nominacije i predikacije. Strategijom nominacije ostvaruje se diskursna konstrukcija socijalnih čimbenika, a jezična sredstva koja se pri tome učestalo rabe jesu metafora i metonimija: *Uništiti smo stroj* (Njemačku), „*barakude*“ *pomele*, „*ajkule*“, *pohlepni, nasilni Kremlj*. Strategijom predikacije postiže se diskursna kvalifikacija socijalnih čimbenika na različitim sintaktičkim razinama: *pruski red, zemlje iza nekadašnje „željezne zavjese“, istočnjačka „realna nemogućnost“, zaostale diverzantsko-terorističke skupine, ...poput Nizozemske u kojoj ljudi žive prilično blizu jedni drugih*.

Za interpretiranje korpusa nužno je poznavanje konteksta. On obuhvaća odnose koje vladaju među neposrednim jezičnim jedinicama nekog iskaza (kolokacijske osobitosti, sintaktička koherentnost i sl.), intertekstualni ili interdiskursni odnos, situacijski kontekst (mjesto, vrijeme, događaj, politička i ideološka orijentacija i sl.) te širi sociopolitički i povijesni kontekst diskursne prakse (Reisigl, Wodak, 2009). U radu će se, u različitim opsezima, analizirati svi navedeni odnosi. Van Dijk (1998) u svom modelu konteksta razvija strategiju pozitivnog samoprikazivanja neke skupine i negativnog prikazivanja ili nespominjanje pozitivnih osobina Drugih općenito. Ta se strategija, iz različitih razloga, stalno primjenjuje pri stvaranju vijesti.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima)

Znanstveni je doprinos ovog istraživanja analiza diskursa o drugim narodima u hrvatskim pisanim medijima, ali posredno i doprinos utvrđivanju hrvatskoga nacionalnog identiteta. Budući da u hrvatskom jezikoslovlju nema opsežnijih radova o toj temi, istraživanje može poslužiti kao polazište za komparativna ili dijakronijska istraživanja. Također, sinergija kvalitativne metodologije i korpusne lingvistike može dovesti do uvida u kognitivne mehanizme u pozadini diskursa o drugim narodima.

Popis literature (maksimalno 15 referenci)

1. Allport, G. (1954) *The Nature of Prejudice*. Cambridge, Mass: Addison-Wesley.
2. Bell, A. (1991) *The Language of News Media*. Oxford UK i Cambridge MA: Blackwell.
3. Brown, R. (2001). *Međugrupni odnosi*. U Hewstone, M. i Stroebe, W. (ur.) *Socijalna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap, str. 427-455.
4. Bourdieu (1991) *Language and Symbolic Power*. Oxford: Polity Press.
5. Chilton, P. (2005) *Missing links in mainstream CDA: Modules, blends and the critical instinct*. U Wodak, R i Chilton, P. (ur.) *A New Agenda in (Critical) Discourse Analysis: Theory, Methodology and Interdisciplinarity*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamin Publishing Co, str. 19-52.
6. Fowler, R. (1991) *Language in the News*. London: Routledge.
7. Hall, S. (1997) *The Spectacle of the "Other"*. U Hall, S. (ur.) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage, str. 223-290.
8. McGarty C. (2004) *Stereotype Formation as Category Formation*. U McGarthy, Yzerbyt, V. Y., Spears, R. (ur.) *Stereotypes as Explanations*. Cambridge: CUP, str. 16-37.
9. Reisigl, M. i Wodak, R. (2003) *Discourse and Racism*. U Schffrin, D., Tannen, D. i Hamilton, D. (ur.) *The Handbook of Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd, str. 352-371.
10. Reisigl, M. i Wodak, R. (2009). *The Discourse-Historical Approach (DHA)*. U Wodak, R. i Meyer, M. (ur.) *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage, str. 87-120.

11. Smith, A. D. (1991) *National Identity*. London: Penguin Books.
12. Hogg, M. A. i Abrams D. (1998) *Social Identification*. New York: Routledge.
13. Van Dijk, T. (1999) *Context Models in Discourse Processing*. U Van Oostendorp, H. i Goldman, S. (ur.) *The Construction of Mental Models during Reading* (str. 123-148).
14. Van Dijk, T. (2008) *Discourse and Power*. New York: Palgrave Macmillan.
15. Van Leeuwen (2005) *Three Models of Interdisciplinarity*. U Wodak, R i Chilton, P. (ur.) *A New Agenda in (Critical) Discourse Analysis: Theory, Methodology and Interdisciplinarity*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Co. str. 3-18.

IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavila temu doktorskog rada (s istovjetnom temom) ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku, 17. 11. 2011.

Potpis

Dubravka Kuna

Napomena

Mentorica: prof. dr. sc. Ljiljana Šarić, Sveučilište u Oslu, Norveška

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 1 pošaljete u elektroničkom i u tiskanom obliku – potpisano – referentu za doktorski studij u Uredu za studentska pitanja.